

European experiences, best practices were identified, and statistical data helped to clarify the current situation in these industries.

The article also shows how tourism and education can help to restore Ukraine. The main trends are identified: the transition to online education, the training of modern specialists for hotels and restaurants, and the development of «smart tourism».

Keywords: *tourism development, education in Ukraine, new approaches, digitalization, sustainable development, economic recovery.*

УДК 378.147:34:37.091.33-027.22

Коломієць С.С., д-р філософії з права,
Шумейко І.П., д-р філософії з права,
Беззубко Б.І., к.держ.упр., доцент, **Свистун О.І.**, ст. викл.,
Юник І.Г., к.держ.упр., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. У роботі досліджено роль інтерактивних методів навчання у формуванні правової компетентності студентів неюридичних спеціальностей. Проаналізовано значення кейс-методів, рольових ігор, дискусій, ситуативного моделювання та цифрових інтерактивних технологій у розвитку правової свідомості, критичного мислення й практичних навичок здобувачів освіти. Обґрунтовано перспективність упровадження комплексної практико-орієнтованої моделі навчання, що поєднує традиційні інтерактивні методи з сучасними цифровими освітніми технологіями.

Ключові слова: *правова компетентність, інтерактивні методи навчання, правова освіта, студенти неюридичних спеціальностей, кейс-метод, рольові ігри, правова свідомість, практичні навички, цифрові технології, правова підготовка.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку суспільства, цифровізації освітнього середовища та зростання ролі правової культури

особливої актуальності набуває проблема формування правової компетентності студентів неюридичних спеціальностей. Потреба орієнтуватися у правових нормах, розуміти механізми захисту прав і свобод, а також застосовувати правові знання у професійній та повсякденній діяльності зумовлює необхідність пошуку ефективних підходів до викладання правових дисциплін. У цьому контексті важливого значення набувають інтерактивні методи навчання, які забезпечують активне залучення студентів до освітнього процесу, сприяють розвитку критичного мислення, навичок комунікації, аргументації та практичного застосування правових знань. Використання кейс-методів, рольових ігор, моделювання правових ситуацій, дискусій та інших інтерактивних форм навчання дозволяє підвищити рівень зацікавленості студентів і зробити процес формування правової компетентності більш практико-орієнтованим та ефективним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання інтерактивних методів навчання у процесі формування правової компетентності студентів останніми роками посідає важливе місце у сучасному педагогічному та правничому дискурсі. Це зумовлено необхідністю підвищення практико-орієнтованого характеру професійної підготовки, активною цифровізацією освітнього середовища та потребою формування у здобувачів освіти навичок правового аналізу, критичного мислення й ефективної професійної комунікації.

Теоретичні засади інтерактивного навчання та його роль у розвитку професійних компетентностей досліджують Є.О. Зеленський, Р.В. Задорожня та Н.О. Фісун [1], які визначають інтерактивні методи як ефективний інструмент активізації освітнього процесу та практичного застосування знань. Т.О. Саврасова-В'юн [2] аналізує особливості використання інтерактивних методів під час викладання правових дисциплін, акцентуючи увагу на розвитку комунікативних навичок, уміння аргументувати правову позицію та працювати в команді.

Практичні аспекти використання кейс-методів, дискусій та рольових ігор у професійній підготовці майбутніх фахівців досліджує Ю. Сидоренко [3], яка підкреслює значення інтерактивних форм роботи для розвитку критичного мислення, навичок співпраці та практичного застосування знань. Окрему увагу використанню кейс-методу у підготовці майбутніх правників приділяють С.М. Сошенко та В.М. Прилипко [4], наголошуючи на його ролі у формуванні навичок аналізу правових ситуацій, прийняття рішень та професійної комунікації.

Питання впливу інтерактивних технологій і цифрових освітніх платформ на розвиток правової свідомості та практичних навичок студентів розглядає В. Кеменяш [5], який акцентує увагу на значенні змішаного навчання, онлайн-симуляцій та цифрових освітніх технологій у сучасній правовій підготовці.

Разом з тим аналіз наукових джерел свідчить, що проблема використання інтерактивних методів у формуванні правової компетентності студентів неюридичних спеціальностей ще не отримала комплексного висвітлення у контексті поєднання традиційних інтерактивних підходів із сучасними цифровими технологіями та практико-орієнтованими моделями навчання. Це зумовлює необхідність подальшого дослідження ефективних моделей інтерактивного правового навчання в умовах цифрової трансформації освіти.

Формування цілей статті. Метою дослідження є визначення ролі інтерактивних методів навчання у формуванні правової компетентності студентів неюридичних спеціальностей, а також обґрунтування ефективності використання кейс-методів, рольових ігор, дискусій і цифрових інтерактивних технологій у розвитку правової свідомості та практичних навичок здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування правової компетентності студентів неюридичних спеціальностей є важливою складовою сучасної професійної підготовки, оскільки більшість сфер діяльності пов'язана з необхідністю дотримання правових норм, реалізації професійних прав та виконання юридичних обов'язків. Недостатній рівень правових знань може призводити до помилок у професійній діяльності, порушень трудового законодавства, академічної доброчесності чи прав людини. Саме тому заклади вищої освіти мають забезпечувати не лише теоретичне ознайомлення студентів із правовими основами, а й формувати в них здатність застосовувати правові знання у практичних ситуаціях, критично оцінювати правові явища та приймати обґрунтовані рішення.

Інтерактивні методи навчання в сучасній освіті розглядаються як ефективний педагогічний інструмент, що забезпечує активну взаємодію учасників освітнього процесу та орієнтує навчання на практичне застосування знань. Науковці визначають інтерактивне навчання як підхід, за якого здобувачі освіти беруть активну участь у навчальному процесі, взаємодіють із викладачем, один з одним та навчальним матеріалом, що сприяє кращому розумінню й засвоєнню інформації [1, с. 145]. Водночас інтерактивні методи характеризуються як способи залучення студентів до активної діяльності, які формують уміння аргументувати власну позицію,

працювати в команді, аналізувати проблемні ситуації та приймати обґрунтовані рішення [2, с. 1510].

У сучасному освітньому середовищі особливого значення набувають такі інтерактивні форми роботи, як кейс-методи, рольові та ділові ігри, дискусії, дебати, «мозковий штурм», ситуативне моделювання та робота в групах. Їх використання сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок, здатності до співпраці та практичного застосування знань у професійній діяльності [3, с. 34]. Дослідники наголошують, що інтерактивні методи навчання підвищують мотивацію студентів до навчання, активізують пізнавальну діяльність та забезпечують формування професійних компетентностей через моделювання реальних ситуацій і практико-орієнтований підхід [1, с. 146].

Для правової підготовки студентів неюрисдицих спеціальностей інтерактивні методи мають особливу цінність, оскільки дозволяють не лише засвоїти теоретичні положення, а й сформувані навички аналізу правових ситуацій, аргументації правової позиції та прийняття рішень у межах правового поля. Саме тому інтерактивне навчання сьогодні розглядається як один із найбільш ефективних засобів формування правової компетентності сучасної студентської молоді.

Відтак, важливе місце у правовій підготовці студентів посідає використання кейсів, дискусій та рольових ігор, які дозволяють наблизити освітній процес до реальних професійних ситуацій. Кейс-метод сприяє розвитку критичного мислення, вміння аналізувати правові ситуації, аргументовано відстоювати власну позицію та приймати обґрунтовані рішення у межах правового поля. Аналіз конкретних життєвих випадків і проблемних ситуацій формує у студентів навички пошуку та оцінки інформації, здатність виокремлювати юридично значущі обставини, а також розвиває комунікативні вміння під час дискусійного обговорення [4, с. 24].

Використання рольових ігор і моделювання професійних ситуацій дозволяє студентам відпрацьовувати практичні алгоритми правової поведінки, розвивати навички співпраці, юридичної аргументації та публічного виступу. Наприклад, моделювання судового засідання, розгляд трудового спору чи аналіз ситуацій порушення прав споживачів дозволяють студентам неюрисдицих спеціальностей відпрацьовувати навички правового аналізу, аргументації та прийняття рішень у змодельованих професійних ситуаціях. Використання таких практико-орієнтованих завдань сприяє кращому розумінню механізмів застосування правових норм у повсякденній та професійній діяльності. Саме тому

інтерактивні технології навчання забезпечують не лише засвоєння теоретичних знань, а й формування практичних компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності.

Також інтерактивне навчання позитивно впливає на розвиток правової свідомості та практичних навичок студентів, оскільки поєднує теоретичну підготовку з моделюванням реальних правових ситуацій. Використання кейс-методів, дискусій, онлайн-платформ і практичних вправ сприяє розвитку критичного мислення, навичок правового аналізу, аргументації та прийняття рішень. Крім того, інтерактивні форми роботи підвищують мотивацію студентів до навчання, формують комунікативні вміння та здатність ефективно діяти у сучасному правовому середовищі [5, с. 419].

Водночас використання інтерактивних методів у правовій підготовці студентів супроводжується низкою проблем, серед яких недостатнє технічне забезпечення окремих закладів освіти, обмежене використання практико-орієнтованих методик, а також недостатня готовність частини викладачів до впровадження сучасних цифрових технологій у навчальний процес. Окремою проблемою залишається формальний підхід до викладання правових дисциплін, за якого переважає репродуктивне засвоєння теоретичного матеріалу без належного відпрацювання практичних навичок. Перспективним напрямом удосконалення правової підготовки студентів неюридичних спеціальностей є поєднання традиційних інтерактивних методів із цифровими освітніми технологіями, зокрема використанням онлайн-симуляцій, віртуального моделювання правових ситуацій, інтерактивних платформ та командних кейс-завдань. Авторський підхід полягає у впровадженні комплексної практико-орієнтованої моделі навчання, яка поєднує кейс-методи, рольові ігри, цифрові правові симуляції та дискусійні форми роботи з акцентом на формування здатності студентів застосовувати правові знання у реальних професійних і життєвих ситуаціях.

Висновки. Отже, інтерактивні методи навчання є ефективним засобом формування правової компетентності студентів неюридичних спеціальностей, оскільки забезпечують активне залучення здобувачів освіти до навчального процесу та сприяють практичному застосуванню правових знань. Використання кейс-методів, рольових ігор, дискусій, ситуативного моделювання та цифрових інтерактивних технологій позитивно впливає на розвиток правової свідомості, критичного мислення, комунікативних умінь і навичок правового аналізу. Встановлено, що інтерактивне навчання дозволяє підвищити мотивацію студентів до вивчення правових дисциплін та забезпечує практико-орієнтований

характер професійної підготовки. Перспективним напрямом удосконалення правової освіти є впровадження комплексної практико-орієнтованої моделі навчання, яка поєднуватиме традиційні інтерактивні методи з сучасними цифровими технологіями та віртуальним моделюванням правових ситуацій.

Література

1. Зеленський Є.О., Задорожня Р.В., Фісун Н.О. Використання інтерактивних методів навчання під час проведення практичних занять з вогневої підготовки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Вип. 80. Ч. 2. С. 144–148. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.2.21>.

2. Саврасова-В'юн Т.О. Аспекти вивчення медіаправа інтерактивними методами. *Вісник науки та освіти*. 2024. №11 (29). С. 1507–1526. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11\(29\)-1507-1526](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-11(29)-1507-1526).

3. Сидоренко Ю. Використання методів інтерактивного навчання у сучасному змісті освіти дорослих. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2025. Vol. 4. №3. Р. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20250403.05>.

4. Сошенко С.М., Прилипко В.М. Кейс-метод в аспекті формування цінностей майбутніх правників. *Journal ScienceRise: Pedagogical Education*. 2024. №3 (60). С. 23–26. DOI: <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2024.310018>.

5. Кеменяш В. Модель підготовки студентів правознавства в умовах змішаного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 74. Т. 1. С. 412–419. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-1-63>.

Kolomiets S., Shumeiko I., Bezzubko B., Svystun O., Yunyk I. Interactive teaching methods as a means of forming legal competence of students of non-law specialties.

Summary. The paper examines the role of interactive teaching methods in the formation of legal competence among students of non-law specialties. The significance of case methods, role-playing games, discussions, situational modeling, and digital interactive technologies in the development of legal awareness, critical thinking, and practical skills of students is analyzed. The study substantiates the prospects of implementing a comprehensive practice-oriented learning model that combines traditional interactive methods with modern digital educational technologies.

Keywords: legal competence, interactive teaching methods, legal education, students of non-law specialties, case method, role-playing games, legal awareness, practical skills, digital technologies, legal training.